

การพัฒนาแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะ การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTIONAL SUPERVISION GUIDELINES FOR ENHANCING ANALYTICAL THINKING SKILLS OF THE PRIVATE SCHOOL STUDENTS IN SARABURI PROVINCE

กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ^{1*}, ลฎาภา นาคคูบัว² และจุฑาภรณ์ บุญสุข³
Kannaphat Hunsuwan^{1*}, Ladapa Nakkubua² and Jutaporn Boonsuk³

Received : 4 July 2019

Revised : 16 December 2019

Accepted : 25 December 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี และ 2) นำเสนอแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 305 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรีทุกโรงเรียน จำนวน 29 คน รวม 334 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ที่สร้างโดยผู้วิจัยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวม ได้แก่ สภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.64) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

¹สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี 18000

²Saraburi Provincial Education office, Saraburi Province

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน E-mail: i_skilful@hotmail.com

($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S. D. = 0.38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.83) สภาพที่พึงประสงค์ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.48) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.78)

2. แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ได้แนวทางการดำเนินการ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ขั้นที่ 2 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยี ขั้นที่ 4 เทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 6 กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 7 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้

คำสำคัญ: การนิเทศการจัดการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the current conditions and desirable conditions of instructional supervision for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province; 2) to present an instructional supervision guidelines for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province. The samples used in the study were 305 teachers in private schools and the director of all private schools in Saraburi province, 29 people, A total of 334 people were obtained from Simple Random Sampling. The tools used in the study consisted of 1) a questionnaire of opinions on the instructional supervision for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province was a 5 scale rating scale with the reliability level at .86, and 2) Assessment form for the appropriateness and feasibility of the draft of instructional supervision guidelines for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province was a 5 scale rating scale with the reliability level at .90. Data analysis by using frequency distribution, percentage, mean, standard deviation and finding the Priority Needs Index; (PNI_{modified}).

The results of the study were as follows:

1. the current conditions and desirable conditions of instructional supervision for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province in the overall, namely the current condition of instructional supervision for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province at a moderate level

($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.64), Desirable condition was at a high level ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.55). Considering each aspect, It was found that the current condition was the highest mean, Namely the techniques and methods of instructional supervision were at a high level ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.38), The least average aspect, namely instructional supervision activity were at a moderate level ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.83), Desirable conditions was the highest mean, Namely instructional supervision planning was at a highest level ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.48), The least average aspect, Namely the evaluation of instructional supervision was at a high level ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.78).

2. An instructional supervision guidelines for enhancing analytical thinking skills of private school students in Saraburi Province can be guided by 7 steps including; Step 1 Information preparation, Step 2 instructional supervision planning, Step 3 Using media, tools and technology, Step 4 the techniques and methods of instructional supervision, Step 5 Participation in instructional supervision, Step 6 instructional supervision activity, Step 7 the evaluation of instructional supervision.

Keywords: Instructional Supervision Guidelines, Analytical Thinking Skills

บทนำ

การจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน สถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนไปสู่จุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาทุกภาคส่วน และการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี, 2559) นอกจากนี้การนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างมุ่งแก้ปัญหาและพัฒนา การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการปรับปรุง การปฏิบัติงานของครูให้เกิดประสิทธิภาพบนพื้นฐานของกระบวนการที่เกิดจากความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะวิชาชีพของตนเอง แต่จากสภาพปัญหาของการนิเทศในปัจจุบัน พบปัญหา 1) ด้านการเตรียมการนิเทศ พบปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของคณะกรรมการนิเทศ ขาดการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ และไม่ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงของครูผู้รับการนิเทศ รวมถึงขาดการเตรียมบุคลากรที่จะทำหน้าที่ผู้นิเทศอย่างเหมาะสม ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถและเวลาในการนิเทศของผู้บริหารและครูผู้นิเทศ อีกทั้งผู้รับการนิเทศไม่มีความเข้าใจในกระบวนการนิเทศและไม่ได้รับการสะท้อนการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) ด้านการประเมินผลการนิเทศ ส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และไม่มีผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน (รัตนา ดวงแก้ว, 2554)

การคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะ องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าประกอบด้วย อะไรบ้าง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ ประกอบเหล่านั้น ว่ามีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล เพื่อทำความเข้าใจและเห็น ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำหนดให้

การวิเคราะห์แม้จะได้มีการส่งเสริมผู้สอนให้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของ ผู้เรียน แต่ในสองทศวรรษที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนยังทำได้ในขอบเขต จำกัดและยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) จะเห็นได้จากรายงาน ผลการประเมินภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ที่พบว่า ภาพรวมระดับประเทศ มาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำที่สุดหรือมาตรฐานที่เป็นปัญหา มากที่สุด คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 (ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์) กล่าวคือ ผลการประเมิน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่อยู่ในระดับปรับปรุง มีสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่ได้ระดับดี คิดเป็น ร้อยละ 10.4 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมมหาชน), 2550) นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ 2561 กระทรวงศึกษาธิการยังให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการ เรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยมีการติดตามผลการดำเนินงานของ หน่วยงานทางการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ ซึ่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ประสาน การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ

จากผลสำรวจความต้องการในการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดสระบุรีจำนวน 29 โรงเรียน พบว่า ความต้องการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ด้านการนิเทศติดตามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน มีความถี่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.52 ในฐานะที่ผู้ศึกษาเป็นศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบสถานศึกษาในสังกัด เอกชนในจังหวัดสระบุรี จำนวน 29 โรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาแนวทางการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี
2. นำเสนอแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 2,012 คน และ ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรีทุกโรงเรียน จำนวน 29 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชน จำนวน 305 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรีทุกโรงเรียน จำนวน 29 คน รวม 334 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยคั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรีมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ตอนที่ 3 แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

2. ร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะแต่ละด้านและสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดแต่ละด้าน

1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามและความชัดเจนของภาษาของแบบสอบถามในแต่ละด้านเป็นรายข้อ แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5-1.0

1.3 แบบสอบถามที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้แบบสอบถามทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .864

2. ร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

2.1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น PNI

2.2 ร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยนำค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; PNI modified) จากข้อ 2.1 จำนวน 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน มาร่างแนวทางทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

2.3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 สร้างแบบประเมินเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการประเมินความเหมาะสมของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนจำนวน 7 ด้าน ส่วนที่ 2 เป็นการประเมินความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน จำนวน 7 ด้าน

2.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index: IOC) และพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5-1.0

2.6 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างเดือน เมษายน - พฤษภาคม 2561 ด้วยการส่งแบบสอบถามให้กับครูผู้สอน จำนวน 305 คน และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 29 คน นำมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนมาวิเคราะห์ความต้องการ จำเป็น ค่า $PNI_{modified}$ จากนั้นนำร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน พิจารณาโดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น แล้วนำผลที่ได้จากแบบประเมินมาวิเคราะห์และจัดทำแนวทางการนิเทศฯ ที่สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 ข้อคำถามเพื่อสอบถามสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันและสภาพการปฏิบัติที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน

โรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี จำนวน 7 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ค่า $PNI_{modified}$

2. การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากแบบประเมินร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่า $PNI_{modified}$

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน	สภาพปัจจุบัน		ระดับ	สภาพที่พึงประสงค์		ระดับ
	\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	3.47	0.67	ปานกลาง	4.21	0.45	มาก
2. ด้านการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้	3.43	0.85	ปานกลาง	4.69	0.48	มากที่สุด
3. ด้านการใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยี	3.52	0.47	มาก	4.57	0.51	มากที่สุด
4. ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้	3.69	0.38	มาก	4.58	0.63	มากที่สุด
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้	3.58	0.52	มาก	4.48	0.52	มาก
6. ด้านกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้	3.20	0.83	ปานกลาง	4.20	0.48	มาก
7. ด้านการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้	3.41	0.74	ปานกลาง	3.91	0.78	มาก
รวม	3.47	0.64	ปานกลาง	4.38	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.64) สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.55)

2. ผลการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี

แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ขั้นที่ 1 ขั้นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ	4.55	0.50	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 ขั้นการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้	4.70	0.48	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 ขั้นการใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยี	4.20	0.66	มาก	4.50	0.57	มาก
ขั้นที่ 4 ขั้นเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้	4.43	0.62	มาก	4.53	0.61	มากที่สุด
ขั้นที่ 5 ขั้นการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้	4.55	0.45	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด
ขั้นที่ 6 ขั้นกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้	4.20	0.72	มาก	4.20	0.53	มาก
ขั้นที่ 7 ขั้นการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.27	0.63	มาก
รวม	4.46	0.57	มาก	4.54	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.57$) และ ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.51$) ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อค้นพบที่สำคัญมาอภิปรายผลและนำไปสู่ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดสระบุรี พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และด้านการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญและจำเป็นต่อการนิเทศการจัดการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้จะทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี ในขณะที่เทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้มีการใช้วิธีการนิเทศแบบชี้แนะสะท้อนคิด และการใช้วิธีการนิเทศการสอนแบบเป็นพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุนเป็นหลักสำคัญ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2553) ได้วิจัยเรื่องการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่ พบว่าศึกษานิเทศก์มีแบบปฏิบัติการนิเทศที่เน้นให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเดียนเพ็ญ คงคะจันทร์ และคณะ(2550) ให้ไว้ว่าเทคนิคการนิเทศการสอน มีหลากหลาย สำหรับเทคนิคและวิธีการสอนแนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) เป็นเทคนิคการนิเทศที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ อันเป็นตัวจักรสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นให้บุคลากรมีความสามารถ ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น

2. แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน
โรงเรียนเอกชนใน จังหวัดสระบุรี ดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ จากผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินการวางแผนประสานความร่วมมือ รวบรวมวิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลในด้านรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ด้านการสรุป และด้านการจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของไพรินทร์ เหมบุตร (2556) พบว่า จุดอ่อนและสภาพปัญหาในการนิเทศ คือ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ขาดการวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผลถึงการวางแผนการสร้างเครื่องมือ การดำเนินการนิเทศไม่สามารถปฏิบัติได้

ขั้นที่ 2 ขั้นการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ จากผลการศึกษาพบว่า ควรกำหนดขั้นตอน ปฏิทินการนิเทศ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ เป็นกรอบในการวางแผนในด้านระบุหรือทำความเข้าใจ กับประเด็นปัญหา ด้านรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและด้านการจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530) ได้เสนอว่า การวางแผนเป็นขั้นที่ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ จะทำการปรึกษาหารือกันเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา และความต้องการ ให้มีการนิเทศ รวมถึงการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศ

ขั้นที่ 3 ขั้นการใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินการจัดหารวบรวม และเลือกใช้สื่อ เครื่องมือและเทคโนโลยีที่หลากหลายและทันสมัยในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดข้อมูล เข้าเป็นระบบ ด้านการสรุป และด้านตั้งสมมติฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อดุลย์ วงศ์ก้อม (2552) พบว่า การนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ นอกจากจะประหยัดเวลาแล้วยังช่วยให้ช่วยให้นักนิเทศเข้าใจง่าย

ขั้นที่ 4 ขั้นเทคนิคและวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ พบว่า ควรใช้วิธีการนิเทศแบบพี่เลี้ยงและผู้สนับสนุน ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ด้านรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาใช้เทคนิคการนิเทศที่หลากหลาย ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุดารัตน์ แสงสว่าง (2556) ได้ให้แนวคิดเพิ่มเติมว่าการนิเทศการสอนในประเทศไทยยังมีอุปสรรค หลายประการทำให้การนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร ทั้งการนิเทศจากภายนอกและการนิเทศ ภายในโรงเรียน

ขั้นที่ 5 ขั้นการมีส่วนร่วมในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ควรใช้เครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ในด้านระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ด้านตั้งสมมติฐานและด้านรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสอดคล้องกับผลวิจัยของ วรรณพร สุขอนันต์ (2550) และไพรินทร์ เหมบุตร (2556) ที่พบว่า ศูนย์เครือข่าย พัฒนาการเรียนการสอนมีกิจกรรมการสร้างสรรค์ผลงานมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มมีน้อย

ขั้นที่ 6 ขั้นกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษา พบว่า ควรเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสม กับสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้ ในด้านตั้งสมมติฐาน ด้านการประเมินข้อสรุป และด้านการสรุปสอดคล้องกับแนวคิดของ วัชรานเล่าเรียนดี (2553) ได้เสนอแนวคิดว่าการนิเทศมีมากมายหลายแบบ ซึ่งต้องใช้กิจกรรมแต่ละชนิดให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน จึงมีความจำเป็นที่ผู้นิเทศจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศเพราะกิจกรรมแต่ละชนิดให้ประโยชน์ต่อผู้รับการนิเทศมากน้อยต่างกัน

ขั้นที่ 7 ขั้นการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ควรดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินทั้งก่อนระหว่างและหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2548) ได้เสนอว่า หลักการประเมินผลกิจกรรมใดๆ ก็ตาม ต้องเน้นการประเมินผลร่วมกันทั้งครูผู้นิเทศ และบุคคลอื่น ๆ และการประเมินควรดำเนินการแบบ ประชาธิปไตย ควรประเมินทุกด้าน ควรเลือกเทคนิควิธี ที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้มาทั้ง 7 ขั้น ไปวางแผนในการนิเทศโรงเรียน
2. ควรนำแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไปใช้กับโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ
3. ควรนำแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนไปใช้กับโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ ที่มีบริบทต่างจากโรงเรียนในสังกัดเอกชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ไพรินทร์ เหมบุตร. (2556). กลยุทธ์การนิเทศเพื่อพัฒนาครูมืออาชีพในเครือข่ายการนิเทศที่ 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- มาเรียม นิลพันธุ์. (2553). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนา
นิเทศแนวใหม่. เอกสารอัดสำเนา.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2554). ประเด็นสาระหลักที่ 4 การเปลี่ยนแปลงในองค์การทางการศึกษา
ในแนวการศึกษาชุด วิชาการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.
นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2548). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2550). มาตรฐาน
ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549 - 2553). กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี. (2559). ข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษา
ในจังหวัดสระบุรี. สระบุรี: สระบุรีการพิมพ์.
- สุดารัตน์ แสงสว่าง. (2556). เทคนิคการนิเทศแบบสอนแนะและการเป็นที่เลี้ยง Coaching and
Mentoring เพื่อพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุเดือนเพ็ญ คงคะจันทร์ และคณะ. (2550). Coaching / Mentoring เอกสารประกอบ
การอบรม หลักสูตรนักบริหารงานส่งเสริมสุขภาพ ระดับกลาง. สมุทรสาคร: มปท.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2548). กลยุทธ์การสอนคิดเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
2548.
- อดุลย์ วงศ์ก้อม. (2552). รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.